

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ ГАЗОДИМОЗАХИСНИКІВ В НЕПРИДАТНОМУ ДЛЯ ДИХАННЯ СЕРЕДОВИЩІ

Чурило К.В., здобувач вищої освіти, НУЦЗУ
НК - Бородич П.Ю., к.т.н., доцент, доцент кафедри, НУЦЗУ

В доповіді наведено, що робота газодимозахисників в непридатному для дихання середовищі, а саме в умовах екстремальних температур, задимленості, загазованості, радіоактивного, хімічного забруднення та біологічного зараження, потребує особливих психологічних якостей. Психологічні особливості поведінки газодимозахисників визначаються роботою в екстремальних умовах, де поєднуються загроза життю, фізичне виснаження та сенсорна ізоляція. До таких психологічних особливостей належать:

1. Сенсорна депривація та викривлення сприйняття. У задимленому середовищі через нульову видимість та обмежений слух виникає відчуття ізоляції. Це може призвести до дезорієнтації у просторі та спотворення відчуття часу.

2. Управління страхом та «пороговий стан». Газодимозахисники постійно працюють на межі інстинкту самозбереження. Психологічна стійкість тут базується на здатності до когнітивного контролю — коли професійні навички пригнічують панічні реакції.

3. Ефект «групової згуртованості». Поведінка ГДЗ жорстко прив'язана до ланки. Виникає специфічна психологічна залежність від напарника, де довіра є критичним фактором. Втрата візуального чи фізичного контакту з ланкою стає головним тригером паніки.

4. Гіпервідповідальність та «тунельна свідомість». Під час пошуку людей увага зужується до конкретної мети. Це допомагає ігнорувати другорядні подразники, але створює ризик пропустити ознаки руйнування конструкцій або зміну динаміки пожежі.

5. Емоційне вигорання від «невизначеності». Найбільше психологічне навантаження викликає не сам вогонь, а невідомість. Постійний моніторинг залишку тиску повітря формує специфічну тривожність.

6. Специфіка мислення в апараті. Через фізіологічний вплив стисненого повітря та підвищену температуру швидкість прийняття рішень може сповільнюватися, тому поведінка стає більш автоматичною (базується на вправах, доведених до автоматизму).

Аналізуючи наведені вище тези можна зробити висновки, що психологія роботи в непридатному для дихання середовищі характеризується станом психічної напруги, що в свою чергу визначає особливості поведінки газодимозахисників, а саме:

- сприйняття «ворожого середовища», яке підсвідомо сприймається організмом як смертельна пастка;
- залежність від ЗІЗОД, тобто поведінка диктується станом апарату;
- викривлення простору та часу, тобто втрата звичних орієнтирів;
- ефект «колективного виживання», тобто ланка діє як єдиний організм та її стан команди залежить від лідера;
- специфіка комунікації, тобто взаємодія торканням, жестами, ліхтарем;
- автоматизм як захисний механізм, мислення поступається місцем професійним навичкам.